

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/192/2018
Identifikačné číslo spisu:	8114227777
Dátum vydania rozhodnutia:	16.12.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Ladislav Górász
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:8114227777.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu N. bývajúceho v Q. proti žalovanej F. bývajúcej v Q. v dovolacom konaní zastúpenej JUDr. Ľubou Berežňaninovou, advokátkou so sídlom v Prešove, Hlavná 45, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktorý spor bol vedený na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 15 C 359/2014, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 25. apríla 2018 sp. zn. 7 Co 1/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 25. apríla 2018 sp. zn. 7 Co 1/2018 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov rozsudkom z 22. júna 2017 č. k. 15 C 359/2014-121 vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo strán (ďalej aj ako „BSM“) tak, že (I.) z vecí patriacich do tohto spoluvlastníctva prikázal do výlučného vlastníctva žalobcu osobné motorové vozidlo bližšie označené vo výroku rozsudku v zostatkovej hodnote 5 000 eur a byt bližšie označený vo výroku rozsudku, spolu so všetkými jeho súčasťami a príslušenstvom a spoluvlastníckymi podielmi na spoločných častiach a zariadeniach bytového domu a pozemkoch, na ktorých sa dom nachádza, v zostatkovej hodnote 58 000 eur (ďalej len „byt“), s tým, že (II.) žalobca preberá zostatok nesplateného úveru poskytnutého stavebnou sporiteľňou na základe zmluvy z 1. mája 2006, a že (III.) žalobca je povinný zaplatiť žalovanej v lehote 30 dní od právoplatnosti rozsudku na vyrovnanie podielov strán na zaniknutom BSM sumu 14 406 eur, a (IV.) rozhodol o trovách konania tak, že žiadna zo strán nemá právo na ich náhradu.

2. Na odôvodnenie rozhodnutia o prikázaní bytu do výlučného vlastníctva žalobcu súd prvej inštancie uviedol: «Žalovaná trvala na prikázaní bytu do výlučného vlastníctva so zohľadnením záujmu maloletého dieťaťa, ktoré v predmetnom byte vyrastá a v blízkom okolí má vytvorené sociálne väzby. S týmto návrhom žalobca pôvodne súhlasil, resp. takto navrhoval vyporiadať nehnuteľnosť aj žalobca, avšak v priebehu konania názor zmenil s poukázaním na to, že žalovaná nebude vedieť zabezpečiť vyplatenie vyrovnávacieho podielu. Ako to už súd uvádzal, žalovanej bol poskytnutý časový priestor na preukázanie, že bude v jej možnostiach vyplatiť vyporiadavací podiel, ktorý sa podľa vysloveného predbežného názoru súdu pohybuje v rozpätí cca 30-40.000,- Eur. Žalovaná súdu nedokázala predložiť

relevantný dôkaz jej solventnosti s výnimkou korešpondencie s hypotekárnym sprostredkovateľom, z ktorého vyplýva možnosť poskytnutia úveru 22.000,- Eur a po vyplatení úveru z PSS, ktorý je predmetom tohto konania je možné úver navýšiť na 30.000,- Eur. S poukázaním na dĺžku konania a vedomosť žalovanej o tom, že má záujem zotrvať v predmetnom byte mohla táto vyvinúť primeranú iniciatívu tak, aby relevantným spôsobom vedela preukázať vyplatenie vyrovnávacieho podielu. V neposlednom rade stojí za zváženie, či by v záujme žalovanej a jej maloletého dieťaťa bolo tak výrazné úverové zaťaženie a či by pre ňu bolo únosné. Súd preto rozhodol o prikázaní bytu do výlučného vlastníctva žalobcu, ktorý súdu preukázal, že disponuje finančnou hotovosťou a tiež čestným vyhlásením jeho matky, ktorá deklarovala poskytnutie finančnej pomoci synovi pre potreby vyplatenia jeho exmanželky v súdom poskytnutej lehote. Tu je potrebné poukázať aj na to, že vyporiadavací podiel zo strany žalobcu bude nesporne nižší ako zo strany žalovanej so zohľadnením jeho výlučného vnosu». S uvedeným «výlučným vnosom» žalobcu, t. j. so zistením, že žalobca vynaložil zo svojho majetku na spoločný majetok strán (na kúpu bytu) sumu 37 200 eur (získanú predajom bytu v jeho výlučnom vlastníctve) sa súd vysporiadal tak, že «V zmysle ust. § 149 OZ každý manžel má právo požadovať, aby mu bolo uhradené, čo zo svojho vynaložia na spoločný majetok a povinnosť nahradiť, čo zo spoločného majetku bolo vynaložené na jeho výlučný majetok. Podľa cit. zák. ust. je treba v konaní vykonať realizáciu zápočtov či už v prospech spoločného majetku, alebo v prospech samostatných majetkov manželov. Tým sa rozumie, že manželia jednak uhradia svoje záväzky voči spoločnému majetku, jednak spoločný majetok vyrovná záväzky voči samostatným majetkom manželov. Nie je nevyhnutné, aby sa tak stalo reálne, postačí vzájomné započítanie. Jedná sa o pohľadávky nepodliehajúce premlčaniu. Cieľom zápočtov je vrátiť do spoločného majetku to, čo bolo vynaložené na výlučný majetok niektorého z manželov napr. na opravu, rekonštrukcie a pod. Analogický prípad rieši napr. rozsudok NS ČR 22Cdo/2457/2004, ktorý uvádza: „Ak jeden z manželov použil hodnotu členského podielu v stavebnom bytovom družstve, ktorý patril výlučne jemu na získanie iného manželom už spoločného členského podielu v stavebnom bytovom družstve, má pri vyporiadaní BSM právo požadovať, aby mu bola zo spoločného majetku manželov táto hodnota uhradená. Hodnotu takéhoto vnosu je treba zásadne zisťovať ku dňu, kedy bol uskutočnený. Za tzv. vnos jedného z manželov do BSM je to, čo tento manžel vynaložil na spoločný majetok a čo má právo požadovať, aby mu zo spoločného majetku bolo uhradené. Výlučný členský podiel žalobcu, ktorý použil na získanie iného družstevného bytu pre oboch účastníkov predstavuje tiež majetok, ktorý bol vložený z oddeleného majetku žalobcu na spoločný majetok účastníkov - na ich spoločný členský podiel v stavebnom bytovom družstve patriaci do ich BSM. Potom mala byť zistená hodnota takéhoto majetku vynaloženého žalobcom a čiastka, ktorú má žalovaná zaplatiť žalobcovi na vyrovnanie podielov by mala byť zvýšená o polovicu tejto hodnoty.“ Aj keď v danom prípade sa nejedná o členský podiel je všeobecne známe, že hodnota členského podielu je ekvivalentom trhovej hodnoty bytu. Z uvedeného dôvodu súd akceptoval námietku žalobcu o zohľadnení jeho výlučného vnosu, avšak po odpočítaní finančných prostriedkov, ktoré boli vynaložené z majetku v BSM v prospech výlučného majetku žalobcu tak, ako ich žalovaná listinnými dôkazmi preukázala. Jedná sa o investíciu v celkovej hodnote 441,81 Eur investovaných do úprav bytu a 174,67 Eur za odkúpenie bytu, spolu 589,48 Eur, z ktorých bolo potrebné odpočítať polovicu podielu žalovanej, teda 294,74 Eur a o túto sumu znížiť výlučný vnos žalobcu, teda na sumu 36.905,26 Eur, zaokrúhlene 36.905,- Eur».

3. Krajský súd v Prešove, rozhodujúci o odvolaniach obidvoch strán sporu (žalobcu proti výrokom III. a IV. a žalovanej proti všetkým výrokom), rozsudkom z 25. apríla 2018 sp. zn. 7 Co 1/2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a o trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá právo na ich náhradu. Mal za to, že v konaní sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil podľa neho náležité a presvedčivé odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, na ktoré v plnom rozsahu odkázal. K tomuto odôvodneniu, vo vzťahu k záverom súdu prvej inštancie o žalobcom vynaložených prostriedkoch na spoločný majetok strán (na kúpu bytu), reagujúc na odvolacie námietky žalovanej v tomto smere, dodal, že «nesprávnym je i stanovisko žalovanej, podľa ktorého suma 32 500,- € prevyšujúca reálnu investíciu vynaloženú žalobcom na nadobudnutie jednoizbového bytu pred uzavretím manželstva nie je jeho výlučným vnosom do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ale je spoločným majetkom strán sporu. Príjem z predaja veci patriacej do výlučného vlastníctva žalobcu, bez ohľadu na to, za akú cenu

bola nadobudnutá, patrí do výlučného vlastníctva tohto účastníka. Kúpna cena je len hodnotovým ekvivalentom veci tvoriacej predmet kúpnej zmluvy vyjadreným v peniazoch, v dôsledku čoho nemôže tvoriť príjem patriaci do BSM ».

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu žalovaná podala dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzuje z ustanovení § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj ako „CSP“).

5. Na odôvodnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP žalovaná uviedla, že «Z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, ako aj súdu I. stupňa vyplýva, že tieto pri svojom rozhodovacom procese nijakým spôsobom nevyriešili námietku žalovanej, ktorá sa domáhala priznania vyššie špecifikovaného bytu do jej výlučného vlastníctva, a to aj z dôvodu, že v tomto byte žije spolu s maloletou dcérou: F., nar. XX.XX.XXXX. Maloletá je taktiež dcérou žalobcu. Žalovaná rovnako namietala, že počas trvania manželstva so žalobcom sa sama starala o chod spoločnej domácnosti, ako aj o maloletú dcéru. Žalobca sa aj kvôli svojmu zdravotnému hendikepu nemohol sám starať o domácnosť, ani o dcéru. V nadväznosti na to, mala žalovaná za to, že túto skutočnosť je potrebné pri vyporiadavaní BSM zohľadniť, a to napr. disparitou podielov strán sporu. Súd I. stupňa k tomu uviedol, že nezistil na takýto postup dôvod. Bližšie však už nevysvetlil, ako vyhodnotil vyššie uvedené skutočnosti. Súd I. stupňa a rovnako odvolací súd, nijakým spôsobom nezohľadnili tú skutočnosť, že v predmetnom byte nežije žalovaná sama, ale spolu s maloletou dcérou ... Vyššie uvedený procesný postup súdov I. a II. stupňa, nemožno mať iba za tzv. inú vadu konania, ktorá nemala vplyv na meritórne rozhodnutie. Práve naopak, zastávam názor, že ak by súdy oboch stupňov riadne prihliadli na najlepší záujem maloletého dieťaťa, ktoré pochádza z manželstva uzavretého medzi stranami sporu, nepochybne by predmetný byt bol priznaný do výlučného vlastníctva žalovanej, s povinnosťou vyplatiť žalobcu. Vyššie uvedeným postupom teda na strane žalovanej, ktorá má maloletú dcéru v osobnej starostlivosti, došlo k tak vážnemu zásahu do jej procesných práv, že v konečnom dôsledku jej súdy oboch stupňov znemožnili uplatnenie tých procesných práv, ktoré jej ako strane sporu a zároveň matke maloletého dieťaťa, ktorého je zákonným zástupcom a háji jeho najlepší záujem, patria. V konečnom dôsledku tak súdy svojimi rozhodnutiami v predmetnej právnej veci, bezprecedentným spôsobom zasiahli do práv maloletého dieťaťa garantovaných medzinárodným Dohovorom OSN o právach dieťaťa (ďalej len „Dohovor“), ktorého signatárskym štátom je aj Slovenská republika. Z tohto hľadiska sa napadnuté rozsudky súdov I. a II. stupňa javia ako rozporné s medzinárodnou zmluvou, ktorou je SR viazaná». Žalovaná v súvislosti s touto vadou konania tiež namietala, že súdy pri vyporiadaní BSM nezohľadnili, že o spoločnú domácnosť, maloletú dcéru a aj samotného zdravotne handicapovaného žalobcu sa starala výlučne sama a túto starostlivosť vnímala ako svoj vklad do spoločného života. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti iba konštatoval, že nezistil dôvod, pre ktorý by mal priznať tzv. disparitu podielov, bližšie však už nerozviezol prečo neprijal jej argumenty o výlučnej starostlivosti o domácnosť a maloletú dcéru.

6. K prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP žalovaná uviedla, že «Z praxe najvyššieho súdu, a najmä súdov nižších stupňov, vyplýva, že naďalej uplatňujú stanovisko Nejvyššího soudu ČSR R 42/1972, podľa ktorého súdy prihliadajú na najlepší záujem maloletých detí pri vyporiadaní BSM spravidla pri riešení otázky, ktorému z bývalých manželov prikážu do výlučného vlastníctva veci patriace do BSM. V prejednávanej veci by bolo logické a nepochybne v záujme maloletej, ktorá v predmetnom byte v súčasnosti žije spolu so žalovanou, aby tento byt súdy prikázali do výlučného vlastníctva žalovanej. Tento postup je v praxi všeobecných súdov všeobecne prijímaný a uplatňovaný. Je preto pre žalovanú nepríjemným prekvapením zistenie, že práve v jej prípade bola táto otázka vyriešená inak, a to bez ohľadu na záujem maloletej. Dá sa povedať, že v jej neprospech. Dôvody prečo sa tak stalo, v odôvodneniach napadnutých rozhodnutí chýbajú».

7. Žalovaná v ďalšom oponuje záveru odvolacieho súdu, že príjem z predaja veci patriacej do výlučného vlastníctva žalobcu, bez ohľadu na to, za akú cenu bola vec nadobudnutá, patrí do výlučného vlastníctva žalobcu a že kúpna cena je len hodnotovým ekvivalentom veci tvoriacej predmet kúpnej zmluvy v peniazoch, v dôsledku čoho nemôže tvoriť príjem patriaci do BSM. Žalovaná má za to, že «v

prejednávanej veci bolo jednoznačne preukázané, že predajom bytu, ktorý nadobudol žalobca pred uzavretím manželstva, počas trvania manželstva, za kúpnu cenu, ktorá niekoľkonásobne prevyšovala pôvodnú nadobúdaciú cenu tohto bytu, je na jeho strane príjmom, o ktorý sa on sám nijako nepričinil. Bol dielom náhody a v konečnom dôsledku čistým ziskom žalobcu, ktorý má patriť do BSM. Zastávam názor, že tento príjem má podobnú povahu ako výnos z peňažných prostriedkov nadobudnutých jedným z manželov pred uzavretím manželstva. V takom prípade predmetné peňažné prostriedky ostávajú vo výlučnom vlastníctve jedného z manželov, avšak výnos z nich (napr. ich úročením na termínovanom vklade v banke), je spoločným príjmom manželov. Reálne teda žalobca zo svojho vynaložil na spoločný majetok sumu, ktorá predstavuje nadobúdaciú hodnotu 1-i bytu, ktorý nadobudol pred uzavretím manželstva, t.j. cca 4.700,- Eur. Preto má nárok na náhradu tejto sumy. Určite nie sumy, za ktorú tento byt počas manželstva predal, t.j. 37.200,- Eur».

8. Žalovaná z vyššie uvedených dôvodov navrhla, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a pre rovnaké vady aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

9. Žalobca navrhol dovolanie odmietnuť, pretože jeho dôvody nie sú vymedzené zákonom ustanoveným spôsobom, resp. dovolanie zamietnuť, pretože nie je dôvodné.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie bolo podané včas a na to oprávnenou osobou, skúmajúc najprv splnenie podmienok prípustnosti dovolania dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na v poradí prvý uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f/ CSP) zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z tzv. zmätočností vád uvedených v tomto ustanovení, znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

11. Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Citované ustanovenie zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP, treba považovať aj taký postup súdu, ktorým sa strane odmieta možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ktorým dochádza k odmietnutiu spravodlivosti, keď súdom prijaté závery nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov, a teda sú svojvoľné a neudržateľné a keď rozhodnutie súdu neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne, ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé.

13. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v.

Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

14. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

15. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESĽP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

16. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

17. Podľa § 387 ods. 3 CSP odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

18. Podľa § 393 ods. 2 CSP v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. Odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté.

19. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto

ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

20. Ustanovenie § 387 ods. 2 CSP síce umožňuje odvolaciemu súdu, aby sa v potvrdzujúcom rozsudku, ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody. Aj v takom prípade je však v zmysle § 387 ods. 3 veta druhá CSP povinný vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Podobne judikatúra EŠLP, ktorá síce nevyžaduje, aby na každý argument strany bola v odôvodnení rozhodnutia súdu daná odpoveď, trvá na tom, že ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď súdu práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Ak sa teda odvolací súd stotožní s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré nemá náležitosti odôvodnenia rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP a uvedený nedostatok sám neodstráni, jeho rozhodnutie je potom nepreskúmateľné a takýmto arbitrárnym rozhodnutím znemožňuje strane sporu, aby uskutočňoval jej patriace procesné práva, pretože jej upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov, a tým porušuje jej právo na spravodlivý súdny proces.

21. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd skúmal, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu dáva relevantnú odpoveď na všetky podstatné otázky vzniknuté pri vyporiadaní BSM strán. Zistil, že tomu tak nie je.

22. Podľa § 150 Občianskeho zákonníka pri vyporiadaní sa vychádza z toho, že podiely oboch manželov sú rovnaké. Každý z manželov je oprávnený požadovať, aby sa mu uhradilo, čo zo svojho vynaložil na spoločný majetok, a je povinný nahradiť, čo sa zo spoločného majetku vynaložilo na jeho ostatný majetok. Ďalej sa prihliadne predovšetkým na potreby maloletých detí, na to, ako sa každý z manželov staral o rodinu, a na to, ako sa zaslúžil o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí. Pri určení miery pričinenia treba vziať tiež zreteľ na starostlivosť o deti a na obstarávanie spoločnej domácnosti.

23. Ak súd v konaní o zrušenie a vyporiadanie BSM rozhoduje rozsudkom, t. j. autoritatívne, musí dodržať poradie a podmienky použitia jednotlivých spôsobov vyporiadania zrušeného podielového spoluvlastníctva, lebo sú pre neho záväzné. V tomto smere súd nie je viazaný návrhmi účastníkov, pretože spôsob vyporiadania sa týka obidvoch strán (iudicium duplex) - porovnaj napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 5 Cdo 8/2008 a 2 Cdo 234/2008.

24. Ustanovenie § 150 Občianskeho zákonníka upravuje zásady, z ktorých je treba vychádzať pri vyporiadaní BSM. Svojou formuláciou a demonštratívnym výpočtom hľadísk, ku ktorým sa má pri vyporiadaní prihliadať, umožňuje súdu podľa okolností konkrétneho prípadu zohľadniť rôzne skutočnosti, ktoré môžu ovplyvniť spôsob vyporiadania BSM. Ak v konaní o vyporiadanie BSM vyjdú najavo rôzne skutočnosti odôvodňujúce prikázanie veci každému z bývalých manželov, je vecou úvahy súdu, aké riešenie zvolí a ktorému z bývalých manželov konkrétnu vec z BSM prikáže. Táto úvaha súdu ale musí byť riadne odôvodnená, vychádzať z právne významných skutočností, ktoré vyšli najavo v konaní a nesmie byť zjavne neprimeraná. Vzhľadom na charakter hypotézy tejto právnej normy, pod záväznosťou zásad vyporiadania treba rozumieť povinnosť súdu v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo niektoré zo skutočností uvedených v predmetnom ustanovení nevzal do úvahy. Zákon, pravda, dáva súdu značnú mieru úvahy, ktoré zo skutočností a do akej miery zoberie do úvahy, súd ale musí riadne odôvodniť spôsob svojho rozhodnutia v tomto smere.

25. Jednou zo zásad, ktoré sa uplatňujú pri vyporiadaní BSM, je zásada ochrany záujmov maloletých detí. Na uvedené hľadisko sa prihliada najmä pri určení, aká konkrétna časť majetku pripadne do výlučného majetku manžela, ktorý má maloleté deti vo svojej výchove; pravda toto hľadisko nie je samo osebe dôvodom na zmenu rozsahu podielov bývalých manželov na zaniknutom BSM. Potreby maloletých detí treba posúdiť podľa povahy konkrétneho prípadu.

26. Súd prvej inštancie rozhodnutie o prikázanie bytu v BSM do výlučného vlastníctva žalobcu v podstate odôvodnil (len) jeho lepšou dispozíciou vyplatiť žalovanej finančné vyrovnanie podielov strán na zaniknutom BSM a tým, že vyporiadavací podiel zo strany žalobcu bude nesporne nižší ako zo strany žalovanej so zohľadnením jeho výlučného vnosu». Z odôvodnenia jeho rozhodnutia nevyplýva, ako sa pri riešení tejto otázky vyrovnal so záujmom maloletej dcéry strán F. narodenej XX. X. XXXX, ktorá bola po rozvoze strán sporu zverená do osobnej starostlivosti žalovanej. Za náležité vysporiadanie s otázkou, či súdom zvolené riešenie je v záujme maloletej, rozhodne nemožno považovať odôvodnenie, že «V neposlednom rade stojí za zváženie, či by v záujme žalovanej a jej maloletého dieťaťa bolo tak výrazné úverové zaťaženie a či by pre ňu bolo únosné» (rozumej v záujme získania prostriedkov žalovanou na vyrovnanie podielov strán na zaniknutom BSM, poznámka dovolacieho súdu).

27. Odvolací súd si osvojil podľa neho náležité a presvedčivé odôvodnenie napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie, t. j. aj v časti o prikázaní bytu do výlučného vlastníctva bytu na neho v plnom rozsahu odkázal.

28. «Potreby maloletých detí», ako jedna zo zákonom preferovaných hľadísk pri vyporiadaní BSM súdom, je síce neurčitým právnym pojmom, súd je však povinný aplikáciu a výklad tohto neurčitého právneho pojmu vo svetle skutkových okolností vo svojom rozhodnutí zdôvodniť. Neurčité právne pojmy v žiadnom prípade nie sú ustanoveniami, ktoré by súdu umožňovali ľubovôľu alebo ktoré by umožňovali súdu absolútne neobmedzenú úvahu. Neurčité právne pojmy vyžadujú „hodnotiace naplnenie“. Pri aplikácii práva musí v procese výkladu dôjsť k zohľadneniu istých okolností skutkového stavu hodnotiacim prístupom interpreta (Schlosser, H.: Výklad v práve, aplikácia práva a sudcovská tvorba práva, In: Večeňa, M. a kol. Teória práva, Bratislava, 2007).

29. Vyššie uvedené hľadisko «potreby maloletých detí», ktoré mohlo byť významné pre rozhodnutie súdu, vyžadovalo špecifickú odpoveď súdu. Pokiaľ odvolací súd takúto odpoveď v dôvodoch svojho rozhodnutia nedal, je jeho rozhodnutie postihnuté vadou v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

30. Rovnako špecifickú odpoveď vyžadovala otázka, ako sa každý z manželov staral o rodinu, a na to, ako sa zaslúžil o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí a otázka starostlivosti o maloleté dieťa strán a obstarávania spoločnej domácnosti, ktorá v odôvodnení napadnutého rozhodnutia tiež absentuje.

31. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je vo vyššie uvedených otázkach nepreskúmateľné, čím došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

32. So zreteľom na dôvodne namietanú vadu zmätočnosti napadnutého rozhodnutia dovolací súd v súlade s jeho rozhodovacou praxou nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia veci v otázkach uvedených vyššie. Pokiaľ žalovaná vyvodzuje prípustnosť dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (bod III. dovolania) tvrdiac, že otázka vyporiadania BSM v čo najlepšom záujme maloletého dieťaťa sa v praxi súdov všeobecne vykladá jednoznačne a že teda odvolací súd v napadnutom rozhodnutí túto otázku vyriešil inak, v neprospech maloletého dieťaťa strán sporu, dovolací súd uvádza, že tento dovolací dôvod je nenáležitý, pretože odporuje prvej dovolacej námietke absencie dôvodov v časti týkajúcej sa tohto zákonného hľadiska pri vyporiadaní BSM.

33. Žalovaná v bode IV. dovolania namieta správnosť záveru odvolacieho súdu v otázke «započítateľného vnosu» žalobcu do BSM predajom bytu, ktorý nadobudol pred uzavretím manželstva, oponuje právnemu posúdeniu veci, ktorý dovolací dôvod môže byť predmetom dovolacieho prieskumu len za určitých podmienok.

34. Prípustnosť dovolania sa v novej právnej úprave v porovnaní s úpravou účinnou do 30. júna 2016 zásadným spôsobom zmenila. Právna úprava účinná od 1. júla 2016 nanovo a v porovnaní s

predchádzajúcou úpravou odlišne (prísnejšie) formuluje náležitosti dovolania. Dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda kardinálne správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

35. Nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu z hľadiska § 432 ods. 2 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP). Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnú otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

36. Žalovaná v súvislosti s dovolacím dôvodom uvedeným v bode IV. dovolania neformulovala žiadnu právnú otázku. Z jej dovolania potom vyplýva, že „len“ nesúhlasí s právnym názorom súdov v otázke «započítateľného vnosu» žalobcu, právnú otázku však v zmysle vyššie uvedeného nevymedzila spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP (a teda nevymedzila právnú otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, spôsobom, že sa pri jej riešení mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo že táto ešte nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), príp. že je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP). Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, totiž významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 CSP a § 432 ods. 2 CSP.

37. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Dovolací súd v súlade s týmito ustanoveniami napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

38. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

39. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

40. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.